

Initiatiefvoorstel Verduurzaming Warmtenet Tilburg

23 oktober 2015, GroenLinks Tilburg

Aanleiding

Een groot deel van Tilburg is sinds 1982 aangesloten op het zogeheten warmtenet. Het gaat om circa 28.000 huishoudens (waarvan ruim 15.000 in de Reeshof) en 300 bedrijven, waaronder Tilburg University en het TweeSteden Ziekenhuis.

Er spelen ten aanzien van de productie en afname van warmte een aantal kwesties waar de fractie van GroenLinks Tilburg oplossingen voor zoekt:

- A. De warmtevoorziening van het warmtenet wordt geproduceerd in de Amercentrale. Hier spelen drie problemen: a) in de Amercentrale wordt warmte voor een groot deel via steenkool geproduceerd, wat géén duurzame energiebron is; b) het warmtenet maakt gebruik van zogeheten aftapwarmte. In de Amercentrale tapt men hoogwaardige stoom af voor de warmtevoorziening, ten koste van de productie van elektriciteit. Daarnaast moet men 'bijstoken' op piekmomenten. De warmtevoorziening is daarmee in mindere mate een resproduct dan vaak wordt verondersteld; c) de overheid heeft besloten om per 1 januari 2016 een onderdeel van de Amercentrale (eenheid 8) te sluiten. Daardoor is de warmtevoorziening voor het warmtenet afhankelijk van een kleinere capaciteit (alleen eenheid 9). In de nabije toekomst (na 2020) is evenmin zeker of het warmtenet van die capaciteit gebruik kan maken, aangezien de kans bestaat dat dan ook eenheid 9 gesloten kan gaan worden.
- B. Het warmtenet is in eigendom van een particulier bedrijf, Ennatuurlijk. Andere partijen hebben weinig tot geen zeggenschap over deze nutsvoorziening. Ennatuurlijk heeft een contract voor afname van warmte met RWE, die via de Amercentrale warmte levert voor het warmtenet. Dat contract loopt in 2024 af. Omwille van dat contract heeft Ennatuurlijk tot op heden geen andere warmtebronnen aangeboord om het warmtenet van warmte te voorzien, ondanks bereidheid van derde partijen om duurzame warmtebronnen aan te boren ten behoeve van het warmtenet.
- C. Bewoners en bedrijven (gebruikers) die aangesloten zijn op het warmtenet, hebben geen keuzemogelijkheden ten aanzien van de warmtelevering. Zij zijn afhankelijk van warmtelevering via het bestaande warmtenet. Indien gebruikers zich afkoppelen om via een eigen voorziening (bijvoorbeeld palletkachel of warmtepomp) in warmtelevering te voorzien, riskeren ze hoge financiële kosten.
- D. Consequentie van de ontbrekende keuzemogelijkheden, is dat gebruikers van het warmtenet vast zitten aan de keuze van de leverancier, om het maximale tarief te hanteren dat conform de warmtewet gevraagd mag worden.
- E. Het warmtenet zelf is deels verouderd. In het warmtenet gaat circa 30 procent van de warmte verloren door slecht geïsoleerde leidingen. Een deel van dat warmteverlies vindt plaats via leidingen in en om de huizen die op het warmtenet zijn aangesloten.
- F. Ennatuurlijk oriënteert zich momenteel op alternatieven voor de warmtevoorziening van het warmtenet. Eén van de alternatieven zou warmte via afvalverbranding kunnen zijn. GroenLinks beschouwt dit echter niet als een duurzame energiebron. De verwachting is namelijk dat de hoeveelheid restafval in de aankomende jaren fors gaat afnemen en dat afvalverbrandingsinstallaties afhankelijk zijn van geïmporteerd restafval. Dat levert echter toenemende transportkosten met zich mee. Daarnaast is GroenLinks geen voorstander van het verbranden van restafval, omdat dat vaak nog waardevolle grondstoffen bevat. Tot slot: er zijn alternatieve energiebronnen die voor honderd procent duurzaam en vernieuwbaar zijn.

Rol van de gemeente

Uit het bovenstaande blijkt dat de rol van de gemeente ten aanzien van de bovengenoemde kwesties beperkt is. De gemeente was echter initiatiefnemer van het warmtenet en tot 1986 eigenaar ervan. Daarmee is verduurzaming van het warmtenet geen primaire taak van de gemeente, maar wel een zaak van de gemeente. Het College heeft dan ook terecht de ambitie om een bijdrage te leveren aan de verduurzaming van het warmtenet en daartoe onder meer de Green Deal 'Stimulering Geothermie Brabant Breed' ondertekend. Deze Green Deal is slechts gericht op het verkennen van subsidiemogelijkheden voor onderzoek naar de mogelijkheden om geothermie in te zetten bij warmtenetten. Van het daadwerkelijk onderzoeken van deze mogelijkheden is in deze Green Deal vooralsnog geen sprake.

Bij de behandeling van de Perspectiefnota 2016 is een motie aangenomen, waarin het College is opgeroepen om te onderzoeken hoe CO₂-uitstoot als gevolg van warmteproductie voor het Tilburgse warmtenet, gecompenseerd kan worden. Dit met het oog op de ambitie van Tilburg om in 2045 een CO₂-neutrale gemeente te zijn.

In dit initiatiefvoorstel wil de fractie van GroenLinks Tilburg vervolgstappen zetten om het warmtenet te verduurzamen.

Raadsbesluit

Om een bijdrage te leveren aan de verduurzaming van het warmtenet, roept de raad het College van de gemeente Tilburg op tot de volgende acties:

- I. De gemeente voert vanaf het eerste kwartaal van 2016 de regie bij gesprekken tussen betrokkenen bij het warmtenet: de eigenaar van het warmtenet Ennatuurlijk, afvaardigingen van gebruikers van het warmtenet (o.a. CDER, Reeshofwarmte, woningbouwcoöperaties en betrokken bedrijven) en mogelijke aanbieders van alternatieve energiebronnen voor warmtelevering van het warmtenet. Onderwerpen van gesprek zijn:
 - a) hoe kunnen, vooruitlopend op beëindiging van het leveringscontract tussen Ennatuurlijk en RWE, duurzame energiebronnen ingezet worden bij de warmtevoorziening van het warmtenet;
 - b) welke rol kunnen gebruikers spelen bij de verduurzaming van hun warmtevoorziening;
 - c) op welke wijze kan dit leiden tot meer draagvlak en meer keuzevrijheid onder gebruikers van het warmtenet, zowel in keuze voor type energiebron als bijbehorende warmtepreizen;
 - d) opstarten van een stakeholdersoverleg tussen betrokken partijen bij het warmtenet.
- II. De gemeente Tilburg bekijkt samen met Ennatuurlijk waar binnen het warmtenet een hoger rendement gerealiseerd kan worden. Daar waar verbeteringen binnen vijf jaar terugverdiend kunnen worden, zal Ennatuurlijk investeringen dienen te plegen, conform de wet Milieubeheer.
- III. De gemeente Tilburg organiseert met de betrokken partijen bij het warmtenet, een gezamenlijke lobby bij het Ministerie van Economische Zaken, om de warmtewet zodanig aan te passen dat de mogelijkheden om te diversifiëren en te verduurzamen, worden vergroot.
- IV. Om de kans van slagen op het diversifiëren van duurzame energiebronnen voor warmtelevering van het warmtenet te vergroten, onderzoekt de gemeente de mogelijkheid tot een borgstelling voor partijen die in duurzame energiebronnen voor het warmtenet willen investeren. Dat kunnen bestaande warmteleveranciers zijn, maar ook een gebruikerscollectief bestaande uit bewoners binnen het warmtenet. Uitbreiding van het aanbod van energiebronnen voor warmtelevering van het warmtenet kan weliswaar leiden tot overcapaciteit, maar het huidige warmtenet kan bijvoorbeeld in de Spoorzone nog uitgebreid worden, waarmee een groter aanbod door een grotere vraag opgevangen kan worden. Daarnaast kan de gemeente het gebruik van het warmtenet bij vastgoedontwikkelaars onder de aandacht brengen.
- V. De gemeente voert een actieve communicatiecampagne onder gebruikers van het warmtenet, om gebruik te maken van de mogelijkheid een duurzaamheidslening af te sluiten via de gemeente. Hiermee kan het energieverbruik van gebruikers verminderd worden en de efficiëntie van inpandige leidingen vergroot worden.

Tilburg, 23 oktober 2015
Paulus Oerlemans, GroenLinks